

1. Jeroným Klimeš

Impotence naší ideologie se momentálně projevuje v neschopnosti církve nějak se poprat se změnou životních podmínek po Druhé světové válce, zejména s nárůstem blahobytu. Tu provází prodloužení psychologické neplodnosti skoro do věku třiceti let. Dřív byla morálka nastavená na fakt, že dívky záhy po pubertě vstupovaly do pevných manželských svazků a záhy měly děti. Dnes se reprodukce odkládá až do třiceti let. Když táta dřív odháněl s brokovnicí od baráku případné zájemce o sex s jeho dcerou, musel to vydržet tak pět let po pubertě. Cílem nebyla nepřejícnost - nedopřát dceři, aby si užila vískajícího orgasmu před hájovnou, ale především starost, aby měla někoho, kdo se o ni postará, až bude těhotná. Svobodné matky dřív totiž doslova umíraly hladem a mrazem.

Dnes ale dcery běžně odkládají reprodukci a vdávají se ve třiceti. To máme více než patnáct let po nástupu biologické plodnosti. Opravdu není síla, která by je plošně udržela v pohlavní zdrženlivosti po celou tuto dobu psychologické neplodnosti, kdy jsou nejsilnější pudy k páření a je nejsilnější i zamilovanost.

Církev by měla vypracovat návody na pastoraaci tohoto zcela běžného problému. Vždyť i těm méně inteligentním musí být jasno, že se nám těžce nevyplácí rvát nové víno do starých měchů minulého století (Mt 9,16-17): "Nikdo nezalátá starý šat záplatou z neseprané látky; nebo se ten přišitý kus ze šatu vytrhne a díra bude ještě větší. A mladé víno se nedává do starých měchů, jinak se měchy roztrhnou, víno vyteče a měchy přijdou nazmar. Nové víno se dává do nových měchů, a tak se uchová obojí."

Hledá se kompromis

Při nedávné debatě o sexuální výchově jsem zmínil jednu hodně umírněnou zásadu. "Nelezte do postele s nikým, kde to nevypadá na vztah delší než rok." Výsledkem bylo, že mě pokousaly obě strany. Liberálové za to, že jsem proti zážitkovému a příležitostnému sexu. Extrakonzervativní katolíci za to, že připouštím předmanželský sex. Co s tím? To si zvažte sami. Ale já si stále myslím, že je to nejlepší doporučení, které dnes (nevím, jak v renesanci či v antice) mohu dávat všem stranám - věřícím i nevěřícím. S předmanželským sexem totiž zdá se nikdo nemá sílu hnout.

Sice mladé lidi z kazatelen kněží vybízejí k pohlavní zdrženlivosti, jenže oni pak stejně začnou s pohlavním životem, což má za následek, že je opravdu odnaučíme chodit ke zpovědi. Oni pak bloumají světem nazdařbůh jak pakety Internetem, vychovávání morálkou strakatých časopisů. Později pak samozřejmě praxi pravidelného bilancování života při zpovědi neobnoví a dochází tak k vícegeneračnímu odpadu od víry. Kdy první generace byla hluboce křesťansky věřící, druhá vlažně a třetí už je okultisticky pohanská řízená horoskopy a playboyem. Koneckonců úbytek katolíků je od války vcelku konstantní okolo 1 % populace ČR za rok, tzn. tímto mechanismem každý den ubude v naší republice asi 270 katolíků. Nedávné sčítání jen potvrdilo tato chmurná očekávání.

Kolik stojí tento kompromis?

Z mých statistik vyplývá, že dnešní dospělý člověk má za sebou v průměru 2,5 partnerských vztahů delších než rok. Je lépe tolerovat toto číslo a připustit dva až tři relativně pevné partnerské vztahy na člověka než se tvářit svatouškovsky "ultrakatolicky" a dopouštět, aby nám mladí plošně opouštěli církev, když je tak po oněch 15 letech psychické neplodnosti odnaučujeme zpovědní praxi a učíme nezávaznému sexu. Zkrátka měli bychom tolerovat toto číslo, aby nám "nepraskly měchy".

Katolická morálka bude z větší části zachována, pokud budeme mladé směřovat k zásadě: Nespi s nikým, s kým opravdu nechceš chodit déle než rok. Tedy jde o to minimalizovat zážitkový a příležitostný sex a přestat ze zpovědníků hlásat taková doporučení, která de facto rozbíjí vcelku stabilní vztahy a vytváří pravý opak toho, čeho chceme dosáhnout.

Co je to těžký hřích?

Praktická definice těžkého hříchu je behaviorální:

- a) Člověk nesmí k přijímání. To znamená, že těžký hřích je neslučitelný s duchovním životem křesťana stejně, jako je těžké zranění neslučitelné s biologickým životem.
- b) Striktně se požaduje, aby s danou aktivitou bezodkladně přestal (analogie vážného ohrožení na životě).
- c) Měl by co nejdříve vyhledat svátost smíření (analogie co nejrychlejšího vyhledání lékařské pomoci, která nesnese odkladu).

Jinými slovy, jako existuje těžké ublížení na zdraví, které si člověk způsobí sám sobě, tak těžký hřích je těžké ublížení na duchovním zdraví, které si rovněž člověk může způsobit sám sobě. Pokud člověk s materiálně těžkým hříchem nemůže přestat, neměl by dostat rozhřešení. Při sv. smíření by neměl hrát komedii, že svých hříchů lituje, když je stejně jasné, že tato lítost není účinná, že nepovede k reálné změně chování. Zpovědník by pomocí rozhřešení neměl formálně deklarovat duchovní život,

když zjevně pozoruje objektivní známky duchovní smrti. Rozhřešení je tedy jakýsi certifikát duchovního života, který by se neměl dávat mírnix týrnix jen proto, že ho dotyčný chce.

Nepochybně existují hříchy různé tíže, ale církev by si měla velice dobře rozmyslet, za jaké činy bude vyhazovat lidi ze zpovědnice - za vraždu, zaviněný rozpad manželství, předmanželský sex, onanii či antikoncepci? Podle stávajícího učení všechny tyto hříchy jsou klasifikovány jako materiálně těžké, a tedy řádný zpovědník by měl i dnes "správně" žádat, aby mu penitent řekl, kolikrát s manželkou navlékl kondom. Pokud s tím nebudou chtít manželé přestat, tak by měl zpovědník odepřít rozhřešení. Na tomto se oficiálně nic nezměnilo.

Předmanželský sex a jeho dnešní morální tíže

Na rozdíl od siláckých výroků v katechismech když se podíváme na chování církve v naší společnosti, vidíme, že ani klérus, ani věřící neberou předmanželský sex mladých a bezdětných jako něco analogického těžkému ublížení na zdraví. Nikdo nevyšiluje. Dnešní praxí je, že kněží povětšinou lidem na hromádce dávají rozhřešení, i když je již při zpovědi všem jasné, že v předmanželském soužití budou pokračovat. Kdyby tito zpovědníci byli opravdu v hloubi duše přesvědčeni, že dotyčným hrozí duchovní smrt, nikdy by se takto nechovali. Tato zpověď by totiž pak byla z principu neplatná, protože snad je přítomna citová lítost, ale ta není efektivní, účinná, neboť nevede ke změně chování. Stejně jako je neúčinná opilecká lítost, kdy se dělají velká gesta, ale alkoholik rozhodně vážně nepočítá s tím, že by šel do léčebny a do smrti měl od alkoholu abstinovat. Opilecká lítost je proto neúčinná, protože reálně nechrání člověka před deliriem tremens.

Možná by bylo zajímavé udělat nějaký průzkum, kolik katolíků z řad laiků či kněží je subjektivně přesvědčeno, že předmanželský sex bezdětných bude vážnou překážkou duchovní jednoty s Ježíšem po zmrtvýchvstání. Myslím, že moc takových věřících není. Toto se ale třeba o manželské nevěře, rozbíjení funkčních rodin, zneužívání dětí v porozvodových bojích už nedá říci. Osobně si myslím, že lidi zmrzačení touto těžkou vinou, zavlou nenávistí a touhou si navzájem ublížit již nebudou schopni duchovní jednoty s Ježíšem. Ježíš je možná vzkřísí z mrtvých, ale oni celý ten nový darovaný život vyplývají na to, aby se vzájemně proklínali na věky věků amen. Tedy jak jsem zmínil v předchozím článku, toto peklo, které si tady celou svou duší ukuchtili, taky následně celou svou silou odnesou do posmrtného života. Když se předmanželský konkubinát bezdětných dnes bere jako těžký hřích, pak ti, kteří berou svátosti vážně, se začínají motat v cyklu: soulož, pocity viny, strach ze zavržení Bohem, řeči s partnerem o tom, že se musí rozejít, uprošování zpovědníka, aby dal rozhřešení, neúčinná lítost při sv. smíření, odpírání si sexu s partnerem, následné hádky o sex, pocity samoty, strach z opuštění parterem či partnerkou, podlehnutí, soulož atd. Chceme u dětí podporovat takové zacyklené chování, které rozbíjí funkční vztahy i zpovědní praxi? Jsem přesvědčen, že pro naše děti je naopak lepší, když přechodné období překlenou ve funkčních dlouhodobých partnerských vztazích s antikoncepcí, než když je takto odnaučíme chodit ke svátostem naprosto.

Dnešní katolická realita

Dnes je praxe navenek hlásat vyšponovanou, perfekcionistickou morálku a ve zpovědnici tiše a mlčky tolerovat reálnou praxi, jenže to žitou morálku nejen nezlepšuje, ale naopak to rozleptává i poslední zbytky morálního cítění. Projděme si běžné scénáře:

1. Celá obec ví, že Karel s Janou žijí v Praze na koleji v jednom pokoji - samozřejmě ne jako bratr sestra. Chodí však k přijímání, protože jim to kněz "soukromě" dovolil. Co řekneme svým dětem či okolí, až se nás na to zeptají?

2. Kněz kvůli řečem ve farnosti začal mít řeči i ve zpovědnici. Karel prohlásil, že se na tu šaškárnu může vykašlat, tak ke zpovědi nechodí, ale k přijímání ano. Jana si řekla, že je to její soukromá věc, že si to s Bohem vyřídí, že Bůh je stejně v přírodě jako v kostele, takže sice formálně ke zpovědi chodí, ale knězi to neříká, aby byl klid. On se jí raději ve zpovědnici na nic neptá - klapky na oči, klapky na uši, futrál na nos - řeší jen to, co ona Bohu předložila. Aneb zlikvidovala se zpovědní praxe.

3. Karel s Janou ustoupili, a tak kvůli nátlaku kněze sice spolu nebydlí v jednom pokoji, což nesvědčí jejich vztahu, ale spí spolu dál. Přestat s tím nemohou/nechtějí, protože by to rozbilo jejich vztah. Zpovědník je pravidelně rozhřešuje, protože nejsou v "blízké příležitosti těžkého hříchu", ale Jana to řekla kamarádce, ta jiné kamarádce, takže to ví nejen farnost, ale i okolí. Fakticky jsou všechny ty zpovědi tak jako tak neplatné, protože chybí účinná lítost, tedy lítost měnící chování.

4. V záchvatu pozpovědní zbožnosti se Karel s Janou rozešel s tím, že ho Bůh volá k celibátu. Za měsíc se s ní ale zase vyspí, běží ke zpovědi, pak se s ní zase rozejde, pak zase vyspí, páč the show must go on. Výsledek - Jana trpí jako kuň dva roky. Pak už to nevydrží a s Karelem se rozejde. Ten se zhrouť, rozchod nese těžce - dva roky se pak vyspí s každou holkou, kterou potká. Jana zatrpne a nechce k sobě pustit žádného jiného kluka, protože nějak cítí, že se do něj není schopná zamilovat.

5. Jana je věřící holka. Ráda by měla vztah, vdala se a měla děti. Hledá věřícího kluka. Ti buď nejsou nebo jsou zadani, nebo jsou knězi. Tak hledá nevěřícího kluka, který by respektoval to, že s ním nebude spát. Tací a) nejsou, b) požadují "buď sex, nebo nic", c) by i na vztah bez sexu přistoupili, jenže ti zase neimponují Janě, nedokáže se do nich zamilovat. Zůstává proto sama. Když pak po večerech trpí samotou, mimovolně začne úchylně rozjímat, zda fakt, že nemůže najít partnera, není náhodou Boží volání k zasvěcenému životu.

6. Jana, co není schopná sehnat partnera, chodí na duchovní rozhovory k mladému knězi Karlovi. Líbí se jí, že po ní sexuálně nestartuje, nečumí jí hned na výstřih. I ten si s ní rád občas popovídá. Pak ji pozve na místní spolčo. Tam se občas vídávají. Zůstávají poslední, protože někdo to nádobí umýt musí. Tou dobou o ní kněz již má sexuální fantazie při občasném onanii. Ona si taky říká, proč není volný. Jednou mu ona podává umytý talíř, on ji místo toho chytí za ruku. Tři tečky. Ráno si svatosvatě slíbí, že tři tečky se nesmí opakovat. To si za týden slíbí znova, až je z tří teček žitá praxe. Pak kněz Karel jde za představeným. Ten ho odvedl na Slovensko či na studia do Říma. Rozpolcený Karel v nervozitě řekne Janě, že je to stejně její vina, že ho svedla, a od té doby jí tápá telefon. Zoufalá Jana s implantovanou vinou obchází psychology - proč si to s ní alespoň nevyříkal, že by to bývala byla pochopila...

7. Druhá varianta předchozího scénáře je, že z Jany se stane farní kuchařka. Na jednom setkání mladých taková jedna kuchařka po tři dny zoufale hledala svoje bačkory: "Nevíte, lidi, kde mohou být?" Naštěstí se našly, i když kdo ví, který pot'ouchlý bratr či sestra v Kristu jí je schovali do její vlastní postele... Neilustrují tyto příklady Ježíšova slova o praskajících měsících? Nebylo by lepší nechat Karla s Janou na kolejním pokoji a spíš podpořit trvanlivost tohoto vztahu s tím, že po škole od nich církev očekává, že nebudou zbytečně protahovat již tak přechozený vztah, vezmou se a pořídí si rodinu s přiměřeným počtem dětí. Nemluvil náhodou Ježíš o nás (Mt 23, 15): "Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Obcházíte moře i zemi, abyste získali jednoho novověrce; a když ho získáte, učiníte z něho syna pekla, dvakrát horšího, než jste sami." Nejsou toto názorné ukázky, jak děláme z normálních lidí děti pekla? Prostě bez předmanželského sexu to do třiceti let možná vydrží tak 5 % populace. Co s tím zbytkem? Když už vyrábíme nerealizovatelnou morálku pro 5 % populace, tak je třeba udělat vše proto, abychom těmi rádoby zbožnými řečmi neničili alespoň tu přirozenou morálku onoho zbytku populace. Hippokratos sice nebyl křesťan, ale přesto by nám i zde měla být svatá zásada: "Především neškodím! Primum non noceo!"

Podmínky, za kterých vznikají partnerské vztahy mladých, se objektivně změnily a byl holý nerozum je tlačit do nezralých předčasných sňatků. Z toho důvodu jsem názoru, že předmanželský konkubinát u dosud nesezdaných párů je třeba dnes v rámci zpovědní praxe považovat ne za těžký hřích, ale za lehký. Konec konců tomu odpovídá i chování celé naší církve.

Na druhou stranu existuje určité procento věřících, kteří předmanželskou čistotu jsou schopni a ochotni zachovat. Ať je to jakkoli malé procento, přesto není dobré u těchto lidí podryvat jejich odhodlání. Zde bych doporučoval obnovit praxi laických řeholních řádů či zasvěcených společenství - prostě jsou věřící, kteří hrají první ligu. Konec konců jak říká sám Ježíš v souvislosti s vínem: "Kdo se napije starého, nechce nové; řekne: 'Staré je lepší.'"

2. Oponent Klimešova názoru, katolík

Diskuse o prožívání daru lidské lásky včetně předmanželské zdrženlivosti není snadná ani jednoduchá. Náboženská pedagogika se zde potýká se stále novými otázkami a se změnami socioprostoru. Mnohokrát v historii se musela vypořádávat s netolerantními a státní či ekonomickou mocí prosazovanými nároky mylných antropologických postojů. Kde hledat východiska?

Hledání pravdy, jak často zdůrazňuje Benedikt XVI., je otázkou dialogu víry a rozumu. Tento interdisciplinární dialog musí být veden racionálně a ne emotivně, zkratkovitě či povrchně. Bylo by zbabělou kapitulací, kdybychom redukovali schopnost lidského rozumu na pouhé konstatování situace. Ze své povahy potřebují vědní obory aspirovat na hlubší pohledy. Sociologie vypoví o situaci a jejích skutečných kořenech; psychologie poodkryje důvody chování lidí a nastíní metody terapie a adekvátní výchovy; teologická antropologie na základě biblické zprávy pohovoří o etické genetice člověka a o transcendentních pravdách a morálních zásadách, které mají svůj zdroj v učení Ježíše Krista; pedagogika na základě dialogu zmíněných disciplín hledá postupy, jak to, co je lidsky nejryzejší, předat novým generacím, a podněcuje zrod takových výchovných projektů, které motivují k přijetí toho, co patří k lidské osobě a bez čeho se lidská osoba postupně ocitá ve smyslu prázdnotě.

Náboženská pedagogika proto klade teologii neustále nové otázky a vyzývá ji k hlubšímu promýšlení pravd víry a morálních norem a k jejich aktualizovanému a srozumitelnému zdůvodnění. Skutečnost, že to, co církev závazně učí ohledně víry a morálky, si neklade nárok na přijetí na základě evidentnosti argumentů, ale mocí Ducha svatého, který v církvi působí, nezabývá teology a učitelský úřad církve odpovědnosti neustále překládat víru do myšlení konkrétních lidí (Benedikt XVI).

Z předchozích odstavců vyplývá, že sociologické a psychologické zjištění, že mladí lidé nezachovávají předmanželskou zdrženlivost, mnohdy spolu bydlí bez svatby a že se setkáváme s odkládanou dospělostí, není výzvou k redefinici norem.

Evidentnost tohoto konstatování ukáže přirovnání z jiné oblasti. Skutečnost, že většina lidí krade, nezavdává příčinu ke zrušení části desatera či k transformaci přikázání nepokradeš.

Je vhodné také poznamenat, že již vícekrát se náročné učení církve prokázalo jako pravdivé, a proto vedoucí ke kvalitnímu životu. Dnes už například víme, že nesezdané soužití mladých párů před svatbou přímo ohrožuje pevnost jejich budoucího manželství. („Manželství, kterému předcházelo nesezdané soužití delší než 3 měsíce, má o 57% vyšší pravděpodobnost rozpadu, než přímý sňatek“ /Šťastná, Zeman/.)

Z tohoto hlediska byly zajímavé výpovědi mladých delegátů z diecézí, hnutí, řeholí a vysokoškolské pastorace na 4. celostátním fóru mládeže, které se konalo koncem února 2012.

Redaktorky dívčího časopisu IN!, který je určen čtenářkám ve věku 12 - 15 let, ve svém příspěvku uvedly: „Děvčata sice znají přikázání nesesmílníš, ale neumí si ho obhájit před sebou natož před vrstevnicemi či před svými kluky. Vědí, že církev je proti předmanželskému sexu, ale často vnímají tento požadavek jako nesmysl. V náboženství se naučily desatero, ale už jim nikdo nevysvětlil, proč to tak je. Připadá nám důležité, aby se více mluvilo o významu předmanželské čistoty. Nestačí jen hřímát nezczizoložíš, ale je třeba nadchnout pro ideál.“

V závěrech zmiňovaného fóra se objevila žádost o zřízení gynekologické ordinace podporované biskupstvím, která by pracovala v souladu s učením katolické církve.

Za těmito konstatováními mladých lidí žijících v církvi lze objevit velké množství otázek, na které ne vždy nachází uspokojivé odpovědi. Lidská láska, sexualita a rodičovství patří v době mládí k aktuálním tématům. Jak si poradit s učením církve, když jsou většinové názory lákavé a těžko se vyvracejí? Mladí lidé potřebují znát nejen morální normu, které církev učí, ale požadují, aby jim byla vysvětlena. Aby ji mohli přijmout, potřebují, aby se jim stala uchopitelnou. Kromě toho požadují, aby jim církev zprostředkovala odborné rady, jak naplňovat vysoké ideály o manželství a rodině. Jejich oprávněný požadavek by církev neměla přeslechnout.

Mladí lidé mají právo na to, aby jim byla vhodným způsobem předkládána pravda o lidské lásce. Zkušenost ukazuje, že mnoho chlapců i děvčat je i v současnosti schopno usilovat o vysoké evangelijní ideály. Obvyklou podmínkou, aby se tak stalo, je, že potřebují najít poutavé vzory a podporu a povzbuzení ze strany moudrých vychovatelů. Nasvědčuje tomu dynamicky se rozvíjející hnutí Čistá láska a dosvědčují to mnozí mladí lidé, kteří prožívají své mládí v čistých nesexuálních vztazích.

V tomto ohledu je třeba konat sebezpytování. Má naše církev dostatek laiků nejrůznějších oborů, kteří spojují svou profesi a víru a dokážou podpořit hlásání evangelia? Disponujeme takovými kněžími, kteří jsou schopni dialogu s mladými lidmi a kteří mají odvahu hlásat evangelium života a lásky vhodně a zároveň nekompromisně? Jak vypadá naše katecheze? A mohli bychom pokračovat v palčivých otázkách.

Je smutné, že mladí lidé jsou velice často obětí nemorálnosti či skepticismu dospělých (Sak). Ježíš se však mladých lidí zastává a s důrazem hovoří o pohoršení: „Kdo by svedl ke hříchu jednoho z těchto nepatrných, kteří věří ve mne, pro toho by bylo lépe, aby mu dali na krk mlýnský kámen a hodili ho do moře.“ (Mk 9,42) O výchově mladých lidí totiž platí následné rčení: „Když zpomalíš, zastaví se; ztratíš-li odvahu, ustrnou a zanechají snahy; jestliže půjdeš před nimi, předhoni tě; podáš-li jim ruku, dají život; modlíš-li se, stanou se svatými“ (Boccardo).

Dnes se nikdo nemůže vymlouvat, že je nedostatek teologických zdrojů pro promýšlení nastíněné otázky. Inspirace pro evangelizační či pastorační činnost nechybí, ba naopak. Díky zkušenostem a studiu bl. Jana Pavla církev znovu promyslela oblast lidské lásky a lidské sexuality včetně předmanželské zdrženlivosti. *Teologie těla* z let 1979 - 1984, kterou nám tento velký papež zanechal, je prozatím nevyužitým pokladem, který důvody učení církve staví na hlubokých personalistických základech a nabízí srozumitelnou argumentaci současným lidem (West). Stejně tak jeho exhortace *Familiaris consortio*, dopis rodinám, apoštolský list *Mulieris dignitatem* a encyklika *Evangelium vitae*, jsou zdařilým překladem stále platných norem do současného myšlení.

Ať je situace společnosti jakákoliv, křesťanům náleží výzva sv. Pavla, aby se pevně drželi slova života (Fil 2,16) a pravdy, jejíž oporou je církev (1 Tim 3,15), a to i v době, „kdy lidé nesnesou zdravé učení, nýbrž si podle vlastních choutek nahromadí učitele, kteří šimrají jejich uši“ (2 Tim 4, 3). Výsledkem takového života je

svědectví žité víry, které může nadchnout k následování. Úloha následovníků Krista je uprostřed pokolení špatného a zvráceného zářit jako hvězdy ve vesmíru (Fil 2,15), jinými slovy být světlem a solí země (Mt 5, 13 - 14).

3. Oponent Klimešova názoru, protestant

Článek pana Klimeše je opravdu hodně výbušný. Hodně provokující. Mnoha mladým lidem se asi bude líbit. V článku jsou zmíněny praktiky katolické církve. Za jakých okolností se uděluje svátost smíření. Kdy je platné anebo neplatné rozhřešení. Co jsou těžké a lehké hříchy.

Jsem z protestantské církve a neznám moc dobře učení katolické církve. Proto vnímám, že bych se neměl pouštět do nějaké polemiky s autorem článku na půdě katolického magazínu.

Za sebe mohu říci jenom to, že když jsem uvěřil a vydal svůj život Ježíši, tak jsem nechtěl vědomě žít v hříchu.

Docházel jsem tehdy do společenství, bylo nás deset kluků a dvě děvčata. Všichni byli z katolické církve, jen já jsem vyrůstal v protestantské církvi. Každý den jsme se scházeli na modlitbách a četli si Bibli a sdíleli se. Chtěli jsme žít ve svatosti a v čistotě. Vzájemně jsme si vyznávali hříchy. Pán Bůh slyšel naše modlitby. Prožívali jsme divy a zázraky. Dnes z těch mých přátel je asi 6 katolických kněží.

Já a ještě jeden přítel sloužíme v protestantské církvi a ona děvčata také slouží na Boží vinici. Dodnes si vzpomínám, jak jsme všichni zápasili s různými hříchy - jako jsou nečisté pohledy, masturbace apod. A vnímali jsme to tak, že to není v pohodě, ale že máme tyto hříchy vyznávat a prosit o odpuštění. Že máme usilovat o to, abychom nehrěšili. Vyznávali jsme si vzájemně hříchy. Moji přátelé také chodili ke svátosti smíření a prožívali požehnání z odpuštění hříchů. Věděli jsme, že můžeme prožívat svobodu a vítězství a nemusíme být otroky hříchu.

Jednou jsem se sám velmi trápil nad tím, že opakovaně podléhám pokušení. Vyznával jsem to před jednou vzácnou věřící ženou. Plakal jsem nad sebou. Dodnes si vzpomínám, jak mne ta sestra objala, pohladila po vlasech a řekla: „Tomáši, netrap se. Pán Bůh Tě miluje. Jsi jeho milovaný syn.“ Čekal jsem odsouzení, cítil jsem se nehodný, hrozně hříšný. Domníval jsem se, že mi Pán Bůh už ani nemůže odpustit. A ona mi zvěstovala slova lásky a milosrdenství. Prožíval jsem Boží přijetí a objetí. A víte, co se stalo? V tu chvíli jsem prožil duchovní osvobození. Ten hřích už nade mnou nepanoval. A přitom jsem se JÁ nemusel nějak snažit a nebyl jsem v žádné křeči. Byl jsem svobodný.

Doposud otázce zmíněné panem Klimešem rozumím tak, že Pán Bůh označuje sex před manželstvím jako smilstvo. A je to něco, co není správné a je to hřích. Ano, člověk padá do hříchu, ale Pán Bůh odpouští náš hřích, dává nové začátky. Očišťuje nás od hříchu. Je k nám milostivý.

Moc se mi líbí tento příběh z jedné knihy, který budu parafrázovat.

Válečná loď

Válečná loď měla hlídku na mimořádně nebezpečném úseku Středozemního moře. Ve vzduchu viselo napětí. Viditelnost byla špatná, kolem se povalovala mlha, a tak zůstal kapitán na můstku a sám dohlížel na činnost posádky. Chvíli po západu slunce oznámila hlídka: "Světlo na pravoboku!"

"Stojí, nebo se pohybuje?" zavolal kapitán.

"Stojí, kapitáne," odpověděla hlídka.

To znamenalo, že lodi hrozí nebezpečí srážky. Kapitán přikázal odvysílat zprávu: "Plujeme vaším směrem, hrozí srážka. Doporučuji vám změnit směr o 20 stupňů." Obratem přišla odpověď: "Doporučuji vám, abyste kurz a směr o 20 stupňů změnili vy."

Kapitán prohlásil: "Vysílejte: Tady kapitán. Změňte směr o 20 stupňů!"

"Já jsem obyčejný námořník," přišla odpověď, "raději byste měli změnit směr o 20 stupňů vy."

To už kapitána řádně dohřálo. "Vysílej," vybuchl. "Jsme válečná loď, změňte směr o 20 stupňů." Odpověď byla prostá: "Tady maják."

Zdá se mi, že pan Klimeš by chtěl změnit nejen církev, ale Boží řád. Smilstvo, aby už nebylo smilstvem. Aby se to už vymazalo ze seznamu hříchů, aby církev byla moderní... a nekladla takové nároky na mladé lidi.

Boží slovo je majákem. Má osobní zkušenost je, že když člověk chce žít s Bohem, tak má citlivé svědomí. Ano, stane se, že padne do hříchu, ale nechce v tom hříchu zůstat. Své hříchy vyznává, a prosí za odpuštění. A také toto odpuštění přijímá.

Moc bych si přál, abychom více milovali Pána Boha. Hledali jej a mohli zakoušet moc Ducha svatého. A pokud se nám stane, že podlehneme pokušení ... tak abychom své hříchy vyznávali, prosili za odpuštění, činili pokání a přijímali odpuštění a milosrdenství.

VZHŮRU SRDCE a mějte je u Pána :-)

4. Jeroným Klimeš se brání

Minulý článek vzbudil tolik rozruchu, ač obsahoval pouze jednu hlavní myšlenku: Aby se zachovala kontinuální zpovědní praxe adolescentů a mladších dospělých, bylo by rozumné veřejně brát ve zpovědní praxi jejich konkubináty za lehký hřích a ne za těžký hřích, jak je dnešní oficiální nauka. Důvodem není změna materie, ale změna dobových, polehčujících okolností, které činí dodržování tradiční morálky prakticky neúnosné pro většinu populace. Pádovým argumentem je i fakt, že církev v ČR se tak bez ohledu na svou siláckou rétoriku i reálně chová.

Subjektivní nemožnost

Pro zpovědníky bylo vždy tvrdým oříškem, jak řešit tzv. subjektivní nemožnost. Tu bychom si měli vysvětlit. Když někdo leží v komatu v nemocnici, je objektivně jasné, že nemůže v neděli dojít do kostela. To je objektivní nemožnost, kterou může doložit vnější pozorovatel. S tou není problém. Problém je v případech, když to tvrdí jen člověk sám o sobě. Například: *"Nemohu přestat kouřit."* *"Ale vždyť tisícům lidí se to podařilo?"* *"Ano, ale já nemohu, zkusil jsem to mnohokrát. Prostě na to nemám sílu..."* To je subjektivní nemožnost, kterou nemůže nikdo dokázat, ani ten člověk sám - on to jen tvrdí (viz J 8,13).

Z morálního hlediska, tedy i před Bohem, ale obě nemožnosti snižují dobrovolnost činu. Pokud se tedy jedná o zlý čin, přestává být hříchem do té míry, do jaké přestává být dobrovolný. Když něco nemohu ovládat, tak za to nemohu být viněn. Hřích má tři nutné podmínky - musí se jednat o čin působící zlo, dále ten, kdo jej činí, si musí být vědom následků tohoto činu a musí se svobodně rozhodnout jej vykonat. Mizí-li dobrovolnost činu, mizí i hřích, ale pozor - škodlivé následky toho činu samozřejmě trvají dál.

Kněz ve zpovědnici je ale z principu objektivní, vnější pozorovatel. Jak má tedy poznat, zda penitent nelže, nebo se dostatečně nesnaží? Samozřejmě kouření je lehký hřích, takže tam to zpovědník řešit nemusí, ale co kdyby přišel třeba pedofil nebo seriový vrah a tvrdil, že není schopen své chování ovládnout? Může to být pravda. Vždyť jsou to nemocní lidé a samo slovo nemoc říká "on nemůže". Jenže pokud by zpovědník uznal jejich subjektivní nemožnost, pak by jim musel dát rozhrěšení a ti lidé by pak mohli chodit ke svátostem. Asi uzná každý, že takto by to opravdu nešlo.

Z těchto důvodů se nemůžeme divit zpovědníkům, že na subjektivní nemožnost hledí s nevráživostí a odmítají ji uznat jako legitimní důvod k udělení rozhrěšení někomu, kdo objektivně páchá těžké zlo a je subjektivně přesvědčen o své nevině, jen na základě jeho tvrzení, že své chování nemůže ovládnout.

Tato praxe není sporná například u bigamistů, ale tradičně vznikají třetí plochy u činů, které jsou na hraně. Co s nutkavou onanií, konkubinátem bezdětných, antikoncepcí manželů atd.? U nutkavé onanie by tedy měl kluk běhat ke zpovědi pětkrát týdně? Manželé s antikoncepcí by nesměli chodit k přijímání, nebo by museli vždy před mší stepovat i s dětmi před zpovědníci?

Díky tomu se přijala kompromisní praxe. Když se u subjektivní nemožnosti jedná o neveřejný těžký čin, za který se stále oficiálně považuje onanie, antikoncepce ap., tak zpovědník může subjektivní nemožnost akceptovat a udělit rozhrěšení. U činů, které však může vidět veřejnost, jako například bigamie, konkubinát, se ale subjektivní nemožnost ve zpovědnici neakceptuje, aby nevzniklo pohoršení.

V pozici vnějšího pozorovatele není jen zpovědník, ale i celý svět. I ten vidí jen činy člověka a není též schopen posoudit vnitřní přičetnost, jeho svědomí. Proto u činů s těžkou materií by tedy člověk neměl chodit ke svátostem a neměl dostat rozhřešení, i když má subjektivně čisté svědomí. Je totiž zjevné, že byt' nedobrovolně, přesto objektivně škodí - sobě, okolí, církvi ap. Proto je zcela na místě očekávat, že by měl právě s církví cítit (sentire cum Ecclesia - zásada sv. Ignáce z Loyoly) a z toho vyvodit odpovídající následky.

Měl by si tedy říci: *"Ano, já mám před Bohem čisté svědomí, prostě Bůh mi nedal dostatek sil a možností, abych toto své chování měl pod kontrolou. Ale to okolí nemůže vědět a nemusí mi to věřit, takže já budu chránit církev před pohoršením a raději nebudu chodit ke svátostem, abych nebyl jiným lidem, kteří to mají jinak, příkladem k následování. (Viz Mt 18, 7: "Svody sice nutně přicházejí, ale běda tomu, skrze koho přijdou.")* Cítit odpovědnost za to, aby člověk nedělal církvi ostudu a nepohoršovat okolí, je opravdu legitimní morální požadavek. Stačí si vzpomenout na marketingovou prosbu Otčenáše: *"Posvět' se jméno tvé."* Tu dal Ježíš dokonce na první místo. Tedy dbát na dobré jméno naší "firmy" je opravdu neopominutelnou povinností křesťana.

Toto je tedy košér postup u všech zlých činů, které možná dotýčný neovládá, ale které bohužel může pozorovat okolí. Například nevěry či bigamie, o kterých se ve farnosti ví, u zmiňovaného předmanželského konkubinátu mladých vysokoškoláků ap. V zájmu ochrany církve a principů, které spolu s ní sami zastávají a hlásají, by všichni tito lidé neměli chodit ke svátostem až do té doby, dokud své chování neovládnou.

S touto teorií se vnitřně ztotožňuji (až na níže zmíněný dodatek) a jsem si plně vědom jejich důsledků. Pokud církev oficiálně nevystoupí s tím, že dobové okolnosti snižují dobrovolnost u předmanželského konkubinátu bezdětných na úroveň lehkého hříchu, tak všichni vysokoškoláci, kteří spolu bydlí na koleji, by neměli chodit ke svátostem bez ohledu na to, jestli subjektivně hřeší nebo ne. Byt' by to trvalo patnáct let, přesto by neměli ani zkoušet, zda jim ten či onen kněz dá rozhřešení. To je ovšem nezbavuje povinnosti dál zachovávat vše, na co mají sílu, tj. pravidelné návštěvy nedělních mší, nezanedbávání modlitby atd. Jinak mohou v církvi a kostele fungovat na všech vhodných postech. Asi by neměli vést spolčo, ale proč by se ho neměli zúčastňovat?

Ne revolty, ale zdravý rozum...

Předchozí úvaha je logická, legitimní. Pokud jsou daná rozumná pravidla, která stanovují objektivní tíži činů, tak řádný katolík by měl ctít důsledky, které z nich vyplývají. Proto - všimněte si - nevolám po žádné revoltě, například nedoporučuji, aby mladí v otázce konkubinátu ignorovali "řeči kléru" a nechodili ke zpovědi, nebo si tam říkali, jen co sami před Bohem uznají za vhodné. Naopak jsou-li stanovená pravidla, tak je třeba je v rozumné míře dodržovat. Tedy v případě předmanželského konkubinátu je v dnešní době správné nechodit ke svátostem a nezkoušet nazdařbůh, kde mi dají rozhřešení. Tedy člověk by si dnes měl říci: "Vedení to tak chce, já si sice myslím, že je to hloupost, ale budiž - mají to tak mít. Ceny prostě stanovuje hostinský."

Já však osobně považuji za svou povinnost celou svou autoritou zdůraznit fakt, že **takto zlikvidujeme návyk na zpovědní praxi u ohromného procenta mladé populace**. Pokud mladí lidé patnáct let více méně nebudou chodit ke zpovědi, tak už k ní po svatbě ve třiceti chodit nezačnou. Proto volám ne po revoltách, ale po tom, aby klérus měl zdravý rozum včas a udělal podmínky pro to, aby toto procento mladých mohlo chodit ke svátostem a zachovalo si pravidelnou zpovědní praxi. Říkám: Proto, aby mladí pravidelně zpytovali své svědomí, považujeme za lehký hřích jeden, určitý druh konkubinátu - totiž dlouhodobý kvalitní partnerský vztah se společným bydlením, antikoncepcí, ale bez nevěř, a to pouze mladých, bezdětných, kterým nemůžeme s klidným svědomím doporučit vstup do manželství a založení rodiny.

Kéž by nás Pán Bůh při zdravém rozumu zachovati ráčil!

Ze zásady, že ceny stanovuje hostinský, však přesto doporučuji jednu výjimku. V diskusi na Christnetu někdo zopakoval staré pravidlo: "jakékoliv chtěné pohlavní potěšení mimo manželství je těžkým hříchem a materie nepřipouští umenšení látky" (Dacík: Mravouka, ale podobně například i Denzinger 1140: Direkt gewollt, wäre die delectatio carnalis wegen der Gefahr der delectatio venerea schwer sündhaft ap.).

Tvrzení, že vůbec někdy "materie nepřipouští umenšení látky", mi přijde obecně přehnané, ale pozor - to je opravdu oficiální názor, byt' hlásaný hodně potichoučku, aby to laici raději jako moc neslyšeli. Například katechismus Youcat, který Karmelitánské nakladatelství vydalo pro mládež, má církevní schválení, a přesto je napsaný tak opatrně, že laik bez dodatečného studia nemůže tuto myšlenku z něho vyčíst. Dále je paradoxní, že u hříchu proti životu (5. přikázání - nezabiješ) existují lehké hříchy, tzn. připouští se umenšení látky, například u kouření, ale u hříchu proti sexu (6. přikázání - nesesmílníš), což potažmo též není než hřích proti životu, se umenšením látky nepřipouští, tedy každý hřích je prý svou materií těžký? (To kritizuje i Weber Helmut: Spezielle Moraltheologie. Styria, Graz Wien Köln, 1999, str. 323).

Každopádně to v důsledku znamená, že pokud se snoubenec s láskou zadívá na svou vlastní snoubenku a byt' na chvíli popustí uzdu svým představám, jaké to s ní bude o svatební noci, tak by vzápětí měl hrůzou zblednout strachem z pekelných hrůz, které ho jistě čekají, a bezodkladně běžet do nejbližšího kostela se vyzpovídat.

Právě totiž spáchal smrtelný hřích (peccatum mortale)! Když ona mu dovolí, aby ji před svatbou hladil na prsou, tak běží ke zpovědi oba. Tancovat snad ještě mohou, ale raději ne moc vášnivě. Totéž se ale vztahuje i na tzv. francouzský polibek před svatbou.

Uvědomme si, že těžký, smrtelný hřích má v duchovní oblasti asi takovou závažnost jako třeba tepenné krvácení v medicíně, kde též všeho zanecháme a okamžitě voláme pohotovost. Tedy i smrtelný hřích je něco zcela neslučitelného s duchovním životem a též nesnese odkladu o tři dny.

Z hlediska stávající oficiální nauky katolické církve se má francouzský polibek snoubenců před svatbou považovat za tak závažné zranění duše, jako je zranění těla, když si na cirkulárce přeřízneme šlachy na ruce. Všimněte si, že se nejedná o francouzský polibek jako takový, neboť asi málokdo je ochoten tolerovat jako nevinnou zábavu, že by se jeho partnerka takto líbala s pošťákem. Absurdní na tom je, že oficiální nauka vůbec nezohledňuje fakt, že se tak děje ve vztahu, který svou povahou směřuje k manželství a výrazně se mu již podobá.

Bezbřehý morální maximalismus oficiální nauky tak vede každého katolíka k tomu, aby si sám stanovil, s čím bude běhat bezodkladně do zpovědnice, jako běhá s tepenným krvácením na pohotovost. Tedy oficiální nauka dosáhla pravého opaku, než co bylo jejím cílem. Místo aby moudře učila věřící odlišovat velmi nebezpečné od méně škodlivého (smrtelný od lehkého hříchu), donutila věřící, aby ji ignorovali. Protože kdyby se bralo církevní učení vážně a doslova, tak mnoho lidí by nedělalo nic jiného, než stálo fronty před zpovědnicí a udávalo počet a okolnosti, za kterých své dívky dali polibek na dobrou noc.

Jistě se na mě ultrakonzervativní katolíci budou zlobit, ale opravdu nemám sílu nyní napsat čtenářům větu: "Když se vám nelíbí tato oficiální pravidla, tak změňte lokál!" To je mi církve opravdu líto. Raději lidem doporučím tuto malou revoltu vůči hostinskému - stanovte si hranici mezi těžkým a lehkým hříchem sami. Naštěstí věřící na to přišli i beze mě a zpovědníci jim v tom notně pokrytecky pomáhají, když se spokojí s vyznáním typu: "Měl jsem nečisté myšlenky, nebo jednal jsem nečistě." a nežádají upřesnění počtu a okolností, i když oficiální nauku církve musejí znát lépe než já.

Na druhou stranu souhlasím s učením církve, že existují činy, které opravdu představují masark v duševní oblasti. Bohužel je řeším každý týden s rozvádějícími se partnery ohledně nevěř, válek o děti ap., proto musím říci, že opravdu existují zranění na duši, která se věrně podobají ruce uříznuté na cirkulárce. Těžko mě ale někdo přesvědčí, že mezi ně patří onanie, odůvodněná antikoncepce, polibky snoubenců před svatbou, předmanželský sex v trvalém, věrném vztahu, jako je třeba konkubinát bezdětných studentů na koleji. Z tohoto důvodu se ve svých článcích přimlouvám, aby tyto činy se oficiálně nepočítaly do této kategorie smrtelný hřích neboli "masark na duši".

Jak za této situace být solí země?

Cenou za toto žité pokrytectví je ale nemožnost, abychom se my věřící shodli na kompromisní sexuální výchově v dnešní době. Jinými slovy, pokud ji napíšeme podle oficiálních pravidel, tak jsme ji napsali tak pro 1 % populace a okolí nás bude mít za bandu idiotů. Dodejme, že oprávněně - viz výše polibek před svatbou. Pokud ji kdokoli napíše jakkoli kompromisně, tak ho ultrakatolíci roznesou v zubech.

Tedy opět dochází na má slova: "Když problémy neřeší biskupové, začnou je řešit samozvaní pošuci." To musí uznat každý, kdo četl sexuální příručku Ministerstva školství - učitel bude dětem podávat ruku navlečenou v preservativu ap. Jenže na rozdíl od Petrnouška s Uzlem my katolíci (či obecně křesťané) nejsme schopni napsat už vůbec nic, protože jsme do krve rozhádaní.

Vždy jsem byl přesvědčen, že od toho jsou biskupové, aby řekli jasné slovo: "Ano, nauka je stále stejná, nic se nezměnilo - francouzák, onanie či antikoncepce a samozřejmě i společné bydlení studentů na koleji je třeba dál brát za smrtelné zranění duše, asi jako je ruka uříznutá na cirkulárce." Nebo ať řeknou: "Chápeme, že se změnila doba, proto radíme raději ve zpovědnici považovat dočasný konkubinát studentů za lehký hřích, než je vyhnat ze zpovědnice a potažmo i z církve."

Na závěr bych jako psycholog připojil varování. Subjektivní nemožnost sice snižuje přičetnost, ale následky závadového chování trvají dále. Podobně jako pasivní kouření též škodí zdraví, i když není hříchem. To, že budeme konkubinát studentů považovat ve zpovědnici za lehký hřích, nezabrání, aby se tyto vztahy nepřešly a následně se samovolně nerozpádaly. Bolest rozchodů opravdu mrzáčí lidi a zvyšuje pohotovost k rozchodům v následných vztazích. Tedy lehký hřích neznamená neškodné chování, stejně jako kouření se považuje za lehký hřích, i když prokazatelně vede k rakovině plic. Tedy církev může ve zpovědnici předmanželské vztahy tolerovat, aby nevznikalo ještě větší zlo (ztráta mladé generace), ale nemůže říci, že konkubinát je něco neškodného či dokonce pozitivního.

5. Oponent protestant

Jako křesťané jsme vystaveni velikému tlaku právě v oblasti sexu. Častá otázka zní, proč se sexem čekat až do manželství? Pokusím se předložit několik odpovědí s tím, že ne každá musí být zcela uspokojivá. Všechna třináct bodů ale může vytvořit jistou mozaiku. Myslím, že čekání se sexem do manželství je nejen součástí Stvořitelova plánu, ale zároveň jeho plán má i svoji logiku.

Stejně tak chápu, že pro nevěřící, ale i pro některé křesťany mohou (nejen) moje názory znít jako sci-fi. Mnozí psychologové by mi zajisté řekli, že mají zkušenosti s neurotickými křesťany, kteří svoji neurózu získali díky sexuální zdrženlivosti. Nechci soutěžit v tom, kdo se více bavil s mladými - zda já se svojí 25letou praxí nebo oni. Jisté je, že osobně zkušenosti s neurotiky mám jen minimálně, že alespoň v Církvi bratrské (jiné církve neznám natolik, abych se k problému vyjadřoval) spolu lidé před svatbou nežijí (jakkoli tímto netvrdím, že nikdo nikdy z nich před svatbou v oblasti sexu neselhal) a že v drtivé většině se nejen nerozvádí, ale manželství zde fungují. Pochopitelně ne vždy, ale v porovnání se světem kolem jsme někde naprosto jinde. Není to proto, že do církve se hlásí nadlidé, ale proto, že se snažíme brát Stvořitelovy řády vážně, vědomi si své upachtěnosti a hříšnosti.

1. Sex jako akt tělesného spojení mezi mužem a ženou stanovil až do manželství Bůh (ne církve). Starozákonní význam slova „smlouka“ znamená žít s někým mimo smlouvu, dále viz texty např. Řím 7, 2 - 3, 1 Kor 6, 18, 7, 8 - 9.

2. V Bibli je smlouva stvrzována krví. Určitým symbolem uzavření smlouvy mezi mužem a ženou je krev ženy při prvním pohlavním spojení.

3. Sex bez lásky byt' na základě zamilovanosti je redukcí původního Božího záměru a degradováním lásky na zamilovanost. Problém je v tom, že láska bez závazku je stejně absurdní jako sex bez lásky. Manželstvím na sebe člověk bere závazek, kterým druhému sděluje, že vztah s ním chce budovat i v dobrém i ve zlém. Věřím, že tento kontext je pro lidskou sexualitu mnohem lepší než pohled na sex jako na hru nebo jako na pouhé vyjádření vzájemné přitažlivosti.

4. Argument, že ani manželství není zárukou dobrého vztahu, je stejný jako argument, že ani pásy v autě nejsou stoprocentní jistotou, že se při bouračce nezabijí, a proto se nebudu poutat. Pochopitelně žádný akt (včetně manželského) není magickým úkonem zajišťujícím recept na štěstí. Nicméně může být dobrým předpokladem - určitě lepším než heslo „nevaž se“ (jak se může láska nevázat???).

5. Věřím, že ovládání tužeb není ničím degradujícím. Otázka je spíše opačná - zda ten, kdo není schopen ovládat svůj chtíč, se bude schopen ovládat v manželství, kde jsou periody, kdy sex není možný.

6. Tím, že v chození nemám pohlavní styk, (pro některé možná paradoxně), projevuji tomu, s kým chodím, svoji lásku. Dávám mu totiž najevo, že chci dát celou svoji bytost až tomu, koho si vyberu na celý život. Pokud to nebudu já, je dobře, že spolu nebudeme mít sex. Tento předpoklad ale vychází z toho, že sexuální spojení je více než spojení dvou těl...

7. Jakkoli naše společnost křičí hesla o volné lásce, většina jak věřících tak nevěřících dívek by si přála, aby pro něj byla tou jedinou, první a poslední. To stejné si přejí kluci. Jinými slovy většina normálních žen a mužů nevidí jako největší výhru chodit s někým, kdo je „zkušený“ v tom smyslu, že před vztahem se mnou žil v promiskuitě, a proto ovládá nejrůznější sexuální techniky.

8. Tvzení, že je třeba si před manželstvím prozkoušet, zda si sedneme v posteli, považuji za pověru. Chození je jedinečná možnost sbližování se po duchovní a duševní stránce. Sex se potom stává určitým završením těchto dvou aspektů osobnosti. Pochopitelně nemusí hned od začátku manželství dojít k dokonalému souladu, nicméně právě proto, že spolu nežijeme na zkoušku a že se máme rádi, se i nesoulad dá proměnit v soulad a radost a to mnohem spíš, než když po pár neúspěších to zkusím s jiným, jinou.

9. Sexuálním spojením druhému dávám i kus své duše. Pochopitelně tomuto tvrzení se hrubě materialisticky orientovaná společnost může vysmát, nicméně smích není argument. Bible pro sexuální spojení muže a ženy má výraz stát se jedním tělem nebo poznat se. Obojí evokuje hluboké spojení na všech rovinách osobnosti. Toto hluboké vzájemné oddání se jaksí nelze rozdávat kdekomu nebo jen proto, že jsem se zamiloval. „Sex vás sjednotí s člověkem, který vám nenáleží. Navzájem se prolnete a určitá jeho část zůstává s vámi. Ten samotný člověk s vámi zůstává. Pokud máte jednotlivého partnera, jeho specifická osobnost a tělo s vámi zůstávají. Pokud je jich více, bude vás obklopotvat dav bez jednotlivých tváří. I váš partner s nimi bude žít, protože oni poznamenali vašeho ducha i vaše tělo.“ (T. Stafford, Sexuální chaos, s. 89)

10. Překonávat sexuální pud není snadné, protože sexualita patří k nejsilnějším pudům v člověku. Nicméně argument „že je to silný“, není argumentem, proč něco dělat nebo nedělat. Křesťanství není o následování svých instinktů, ale o dání instinktů do jistých hranic.

11. Vztahy založené především na sexu nemohou vydržet, protože když vyprchá tělesná přitažlivost, zmizí i láska.

12. Věrnost a sex v manželství je ochranou i před pohlavními chorobami. Tento argument ale většinou uznávají až ti, kdo nějakou pohlavní chorobou trpí. Argument, že kondom nás ochrání, je absurdní. Zřejmě není příliš lidí, kteří by i s kondomem dobrovolně měli pohlavní styk s člověkem nakaženým např. nemocí AIDS.

13. Zkušenost mnohých křesťanů a nakonec i moje ukazují, že se sexem dá počkat až do manželství a že to lidskou sexualitu nijak nenaruší a ani neohroží. Stejně tak celoživotní věrnost jednomu partnerovi nijak neohrožuje moji sexualitu. Zcela rozumím tomu, že nevěřící s tímto nesouhlasí. Mrzí mě však, že na čekání se sexem do manželství rezignují i ti, kdo se hlásí k církvi či k víře.

Tím, co popisuji, nijak neodsuzuji ty, kteří se rozhodli pro jiný životní styl v oblasti sexuality. Chci jen napsat, že počkat se sexem do manželství má svoje důvody, které nejsou nastaveny na nějakých bezduchých pravidlech.